

Fred Boom ziet zijn ‘Gezicht op de houthaven’ nog regelmatig in Zaanse huiskamers. ‘Je ruikt meteen het hout’

Fred Boom (1938) uit Zaandam is de maker van ‘Gezicht op de houthaven’. Het bijna dertig jaar oude schilderij toont het stoomscheepje Wilpo en de houtloodsen van William Pont. In de Zaanstreek is het waarschijnlijk zijn bekendste werk. ‘Ik kom hem nog overal tegen. Veel mensen hebben hem in de huiskamer, de gang of wc hangen.’

Boom herkende zijn aquarel direct toen hij onlangs in deze krant een foto van Frits Onrust zag. De oud-werknemer van William Pont zat aan tafel met een dikke stapel plakboeken over de houthandel en een reproductie van ‘Gezicht op de houthaven’. Boom maakte de aquarel in 1993 en twee jaar later zat hij als poster in erfgoedblad ‘Skepe en skoite’ van Met Stoom/Anno 1961. Wie een plaat zonder gaatjes wilde, kon met de bon uit het blad een reproductie ter waarde van vijf gulden halen. ‘Er zijn er honderden van gedrukt’, zegt Boom. ‘Ik zie ze nog regelmatig. Ook op de jaarmarkt in Zaandijk. Een van de handelaren heeft ooit voor een scheet en drie knickers een boel van die platen gekocht. Het beeld is herkenbaar voor iedereen die de houthaven in de jaren vijftig heeft gezien. Je ruikt meteen het hout.’

De Wilpo neemt een bijzonder plekje in het hart van Boom. Als jongen ging hij elke zaterdagmiddag schepen kijken bij de Zaandammer houthaven. ‘Ik was er gek op. Met de Wilpo is het voor mij begonnen. De liefde voor varen bracht mij naar de schepen in de houthaven.’ En met scheepsbouwers en zeevarenden in de familie, speelden de genen ook een rol. Boom maakte zijn eerste vaart op zijn zestiende. Tijdens de zomervakantie was hij lichtmatroos

op de coaster Heerengracht. Na zijn opleiding werd hij machinist bij de KNSM en in 1971 ging hij aan de wal werken, bij Crok & Laan in Wormerveer. Varen doet hij niet meer. 'Maar ik ga nog wel eens met een cruiseschip mee.'

De liefde voor schepen en zee- en havengezichten kan hij kwijt in modelbouw en op canvas. Vijfentwintig jaar geleden had hij zijn eerste grote expositie in het niet meer bestaande Open Havenmuseum op het KNSM-eiland in Amsterdam. Sindsdien exposeert hij ongeveer om het jaar. Op dit moment zijn ruim vijftig schilderijen te zien op de expositie 'Naar zee' in het Zee- en Havenmuseum in IJmuiden. Boom sorteert alvast voor op een mogelijke tentoonstelling rond tsaar Peter in 2022. Dan is het 325 jaar geleden dat de Rus in Zaandam was. Boom heeft al enkele Russische thema's op het oog: de verdwenen scheepswerf Tsaar Peter op Het Kalf en de scheepswerpen op de Hogendijk. Ook de Pravda heeft hij geschilderd, het Russische houtschip dat vorige eeuw meermaals naar de Zaanstreek kwam. 'Hij lag afgemeerd aan de Havenstraat.'

Oud-Koger Boom bracht zes boeken met eigen werk uit. Het vijfde ging specifiek over Rijst- en houtvaart, twee van de grote Zaanse industrieën. In dat boek staan meerdere versies van stoomschip Wilpo. Boom houdt nauwgezet alle bijzonderheden rond zijn schilderijen bij. Hij heeft een handgeschreven catalogus die hem de weg wijst door zijn oeuvre. 'Gezicht op de houthaven' is schilderij nummer 118. Het is in 2004 in het Molenmuseum gekocht door een Belgische verzamelaar van maritieme kunst. De Wilpo (kort voor William Pont) werd in 1922 gebouwd in het Engelse East Cowes, op precies dezelfde werf als ook het in Wormerveer afgemeerde stoomschip Elfin werd gebouwd. Fraai toeval: broer Frank Boom is vrijwilliger op de Elfin. Voordat William Pont het schip in 1948 kocht, voer het onder Noorse vlag en speelde onder andere een rol bij de landingen in Normandië in 1944. Na de Tweede Wereldoorlog was er een tekort aan boten ('De Duitsers hadden er veel naar de kelder gejaagd') en een grote vraag naar hout voor de woningbouw. De Wilpo was een van de vele schepen van de Zaanse houthandel en maakte van 1948 tot 1954 31 houtreizen. Zes jaar later werd het schip door de toenmalige Italiaanse eigenaar gesloopt.

03-07-21 José Pietens

